

Абдуллина Нургуль Елеусизовна

№17 орта мектебі

Қазақстан, Қарағанды облысы, Теміртау қаласы

ҚАЗАҚ ТІЛІН ОҚЫТУДА ИННОВАЦИЯЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАРДЫ ТИІМДІ ҚОЛДАНУДЫҢ НЕГІЗДЕРІ

Инновация – латын тілінен аударғанда «жаңа», «жаңарту», «жаңалық» дегенді білдіреді екен. Яғни, С.Ожегов сөздігіне сүйенсек, инновация бірінші рет шыққан, жасалған, жуық арада пайда болған, бұрынғының орнын басатын, алғаш ашылған, бұрыннан таныс емес енгізілген жаңалық болып шығады.

Қолдану ерекшелігі мен орнына байланысты жаңалық енгізудің бірнеше түрлері ажыратылады:

1. Технологиялық инновациялар – өнімдерді, өндірістің жаңа технологияларын дайындаудың жаңа тәсілі. Бұл жаңалықтар білім беру саласында оқытуда қолданылатын әртүрлі технологиялық құралдар мен жабдықтарға байланысты. Дидактикалық тұрғыдан алғанда, ақпараттық ортаға ену және бағдарламалық қамсыздандыру жаңа мүмкіндіктерге жол ашты[1].

2. Әдістемелік инновациялар – сабақ беру мен білім алу, тәрбиелеу және оқыту әдістемесі, оқыту және оқу саласындағы инновациялар. Олар білім беру саласында ең көп таралған, жаратылыстану ғылымилық және гуманитарлық пәндерді оқытуды мектепке дейінгі тәрбиеден бастап жоғары білімге дейін оқыту үрдісін, мамандарды дайындауды қамтиды.

3. Ұйымдастырушылық инновациялар – еңбекті ұйымдастырудың жаңа формалары мен әдістерін орнықтыруға қатысты. Ал, білім беру технологиясын пайдалану міндетті деңгейдегі білімді қалыптастыра отырып, мүмкіндік деңгейге жеткізеді.

Жаңа білім беру жүйесі дәстүрлі оқыту үдерісін түбегейлі өзгертуді және оқытудың жаңа технологияларын оқыту үдерісіне тиімділікпен енгізу жолын негіздейді. Бұл жаңа бағыт оқудың нәтижесін алдын ала болжап және сол

арқылы балалардың өзін-өзі дамытуға қатысуын мүмкін етеді. Жаңа педагогикалық технологиялар жүйесін қалыптастырған еңбектер мен зерттеулерде қазақстандық білім беру ұйымдарының болашағына игі ықпалын тигізер жолдар мен бағыттар да айқындалды. Баланы білім беру үдерісінің нысаны ғана емес, сол үдеріске қатысушы маңызды субъектісі деп санап, оның ана тілінде терең ойлай алуы мен шебер сөйлеуін, сауатты жазу тілін дамытып, оқу барысында алған білімі мен игерген машық-дағдыларын өмірдің қажетті жағдаяттарына сай әрі дұрыс қолдана алатын дәрежеге жеткізу – жаңа педагогикалық технологиялардың негізгі мақсаты.

Қазақ тіліндегі тіл ұстарту жұмыстарының негізгі мақсаты – дұрыс, сауатты жазуға, баланың ауызша және жазбаша ойын, грамматикасын және стилистикасы жағынан дұрыс сөйлем құрап, жүйелі сөйлеуге үйрету.

Ұрпақ тәрбиесін жаңа құндылықтар негізінде жетілдіру қоғам алдында тұрған ауқымды істердің бірі, сол себепті де балаларды мемлекеттік тілде сөйлеуін оқытуды жаңа көзқарастар негізінде талдау - кезек күттірмейтін іс.

Тұлғалық-бағдарлық технологиялар:

Зерттеушілік (мәселелік-ізденушілік). Бұл технологияға тән сипат педагогтің «жаңалықтар ашу арқылы оқыту» үлгісін жүзеге асыру болып табылады.

Коммуникативті (пікір-талас). Бұл технологияның ерекшелігі зерттелетін сұрақтар бойымен әр түрлі пікірлерді сипаттайтын, оларды салыстырып, пікірсайыстарды шынайы пікірді талқылау арқылы іздестіру болып табылады.

Имитациялық үлгілеу (ойын). Бұл технологияға тән ерекшелік білім беру кеңістігінде өмірлік маңызды кәсіби қиыншылықтарды үлгілеу және оларды шешу жолдарын іздестіру болып табылады.

Психологиялық (өзін-өзі анықтау). Берілген технология осы немесе басқа білім беру іс-әрекетін орындау бойынша баланың өзін-өзі анықтауын жүзеге асырады.

Іс-әрекеттік. Бұл технологияға тән сипат баланың алдағы іс-әрекетті жобалап, оның субъектісі болу мүмкіндігі болып табылады.

Рефлексивті бұл технологияның ерекшелігі баланың іс-әрекетті яғни, қандай тәсілдер арқылы нәтижелер алынды, соның барысында кездескен қиыншылықтар, олар қалай шешілді және бұл ретте ол не сезінгенін түсінуі болып табылады.

Егер барлық технологиялардың ерекшеліктерін біріктірсек, онда интегралды технология пайда болады.

Интегралды технологияның өкілдерінің бірі жобалық іс-әрекет болып табылады, оның негізіне белгілі мәселені шешуге іріктеліп алынған жоба жатады. Проблемалық-жобалық технологияның мәні белгілі бір мәселелерді шешу және жолдарын іздестіруге балалардың қызығушылықтарын ынталандырудан құрылады.

«Қазақстанның болашағы – қазақ тілінде және «Тіліміздің мемлекеттік қызметте де, ғылымда да, білім беруде де орыс тіліндей болып қолданылуы үшін қолдан келетіннің бәрін істеу керек»- деген елбасы Н. Ә. Назарбаевтың тұжырымдамасы бар. Қазақ тілін өзге ұлт өкілдеріне үйретуде жаңа бағытта, жаңа мүмкіншіліктерге ие бола отырып өз салт - дәстүрімізді, тәлім - тәрбиемізді бере отырып жаңа белестерге жеткізу болып саналады. Қазақстан жаңа белестер кезеңінде, жаңа биіктерге көтерілу кезінде өз тілімен өркендей алатын мүмкіншіліктерге жету керек.

Қазақ тілі пәнінен ұйымдастырылған оқу іс - әрекеттерінде жаңа технологиялардың элементтерін қолдана отырып, қазақ тілін жетік меңгеруге деген қызығушылығын арттырады. Жалпы жаңа педагогикалық технологиялар баланың жеке тұлғалық күшін арттырып, шығармашылық ойының дамуында басты рөл атқарады. Баланың жан - жақты дамып, жетілуіне, шығармашылықта жұмыс істеуге бейімделуіне, топта, жұпта жұмыс істей алу қажеттілігіне жетелейтін бірден - бір әдіс. Атап айтсақ, сын тұрғысынан ойлау, тірек – сызба технологиясы, дамыта оқыту, деңгейлеп – саралап оқыту технологиясы және т. б.

Инновациялық технологияның бірі - деңгейлеп оқыту технологиясы баланың жеке мүмкіндігіне, жеке тұлғаның жан - жақты дамуына бағытталған.

Деңгейлеп оқыту технологиясында баланың жан - жақты мүмкіндігін ескере отырып, жеңілден ауырына қарай деген принципті қолданып, өз бетімен жұмыс істеу қабілетінің дамуына ықпал етіледі.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі

1. Ержанова А. Білім беруде ақпараттық технологияларды қолдану. – Алматы. 2005.
2. Қазақ тілін оқыту: жетістіктер мен жаңа даму бағыттары. Республикалық ғылыми-әдістемелік конференция. – Алматы, 2011.